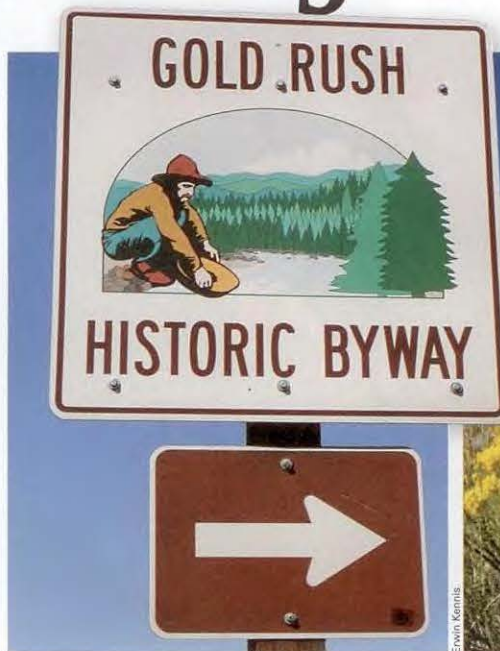

REIZEN IDAHO (USA)

Waar beren en wolven thuis zijn

WIE DENKT ER NU BIJ MOTOR-
RIJDEN AAN BEREN EN WOL-
VEN? PRECIES: NIEMAND.
VANDAAR OOK DAT WE EVEN MOESTEN
SLIKKEN TOEN WE NA EEN PAAR DAGEN
CRUISEN DOOR IDAHO NET ACHTER EEN
BOCHT EEN BEER OP ONS PAD TROFFEN.
WAT JE DAN HET MEEST NODIG HEBT?
EEN VOLLE TANK EN EEN CURSUS
'BEREN TEMMEN'...

Eerst een brokje nuchtere aardrijkskunde. Idaho ligt in het noordwesten van de USA en wordt van de North Pacific Ocean gescheiden door de staten Washington en Oregon. Boise is de hoofdstad, daar pikken we de huurmotoren op. We bollen naar het centrum over brede boulevards die in een keurig dambordpatroon naar het hart van de stad lopen. Boise oogt modern en trendy, met leuke cafés, koffiebars, winkels en restaurantjes. Downtown Boise ligt er opmerkelijk keurig en proper bij. Parken en pleintjes lijken te zijn getrimd met een reuzenkam,

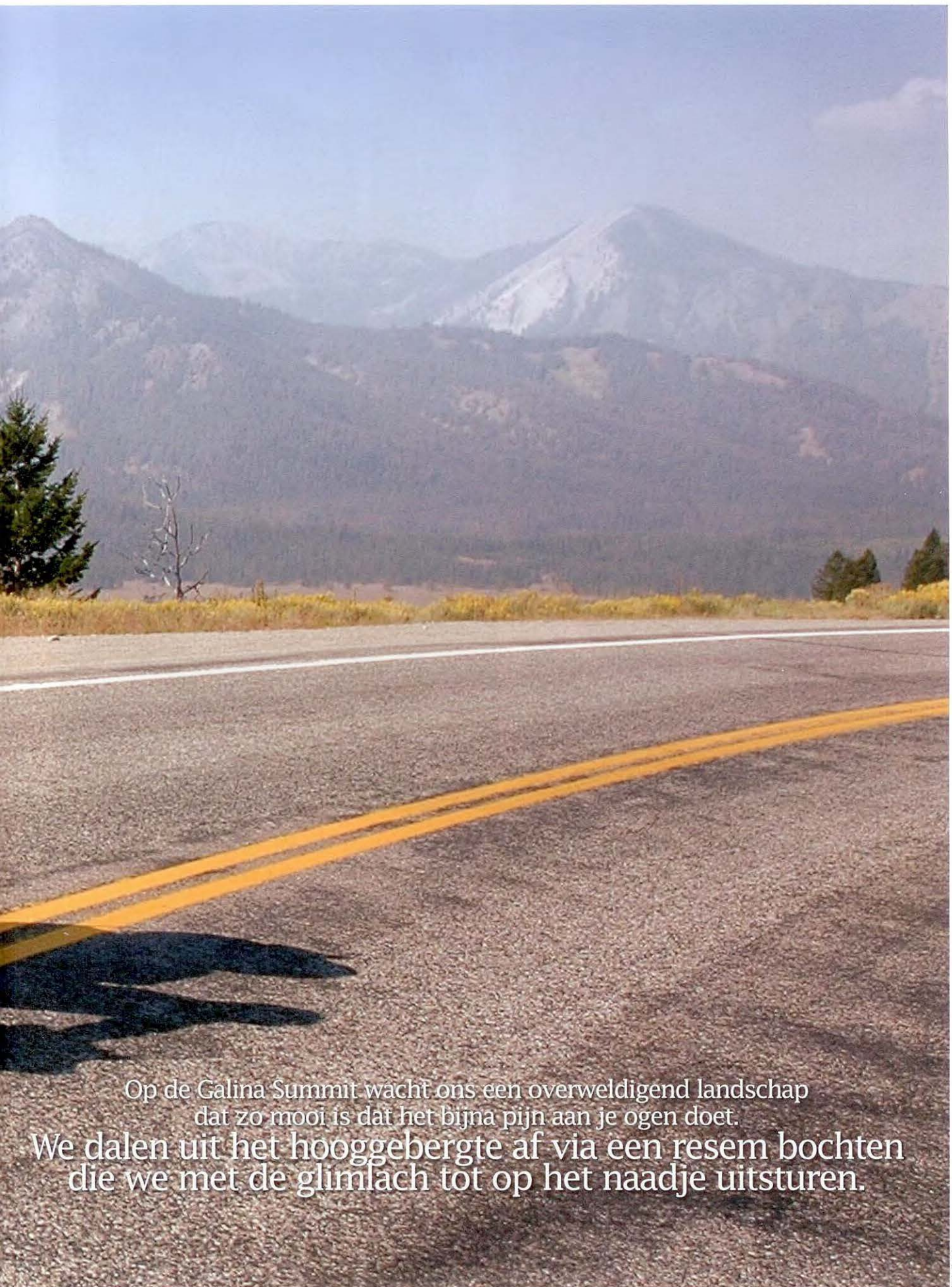
oude bakstenen gevels zitten strak in het gelid en zijn netjes gevoegd. Kortom, hier kunnen we echt wel even vertoeven zonder dat de verveling toeslaat. Maar we moeten er vandoor, de wildernis roept.

NOWOLVES.COM

We verlaten de stad in noordelijke richting en de bewoonde wereld ligt al snel achter ons. Een paar mijl verder kan je de tegenliggers al op één hand tellen. Het asfaltlint trekt een zwarte streep door een landschap van kale, ronde bergen begroeid met

droog geel gras dat schril afsteekt tegen de staalblauwe lucht. In het dal zoekt de Payette River zijn weg door een doolhof die hij zelf uitgetekend heeft. En zo winnen we langzaam hoogte over een weg die vermeld staat als Payette River Scenic Byway, één van de talrijke mooie routes die Idaho rijk is. Maar er loert gevaar. Idaho kent veelal kurkdroge, hete zomers en een waarschuwbord met daarop een bever met een schop in zijn hand wijst op het onheil. 'Fire Danger: high today'. Te laat, in de verte merken we een streep bruine rook van aanwakkerend vuur.

Op de Galina Summit wacht ons een overweldigend landschap
dat zo mooi is dat het bijna pijn aan je ogen doet.
We dalen uit het hooggebergte af via een resem bochten
die we met de glimlach tot op het naadje uitsturen.

We winnen langzaam hoogte over een weg die vermeld staat als Payette River Scenic Byway, één van de talrijke mooie routes die Idaho rijk is.
Maar er loert gevaar...

We volgen het kronkelende verloop van de rivier. De baan zwiept onophoudelijk heen en weer en maakt brandhout van het cliché dat alle wegen in Amerika kaarsrecht lopen. We kruisen de 45ste breedtegraad en worden er door een reusachtig groen bord langs de kant van de weg attent op gemaakt dat we exact halfweg tussen Noordpool en evenaar rijden. En dan wordt er als het ware een enorm gordijn open getrokken. De bergen verhuizen naar de achterkant van de Bühne en vooraan op het decor verschijnt een dorre vlakte die slechts onderbroken wordt door een resem houten hooistalletjes. Daar waar overvloedig gesproeid is, liggen lappen groen weideland waarop runderen zich tegoed doen aan het sappige gras. Dat de wandelende biefstukken stevig in hun

vlees zitten is ook de lokale wolvenroedel niet ontgaan. Met meer dan gewone belangstelling volgen ze het reilen en zeilen in de koeienstal en ver daar buiten. En als na een poos de wolvenmagen beginnen te knorren, is het moment aangebroken om te handelen. Enkele wolven drijven een kalfje in het nauw, slaan toe en geven meteen de aanzet voor een feestmaal. Toegegeven, we hebben het niet met eigen ogen zien gebeuren, het scenario wordt ons geschetst door Judy, een lokale promotor van het toerisme in de staat Idaho. Pro of contra wolven, daarover spreekt ze zich niet uit. "Dat hang er van af aan wie je het vraagt" vertelt ze. "Voer je de discussie met de natuurbeheerders, dan zullen ze je zeggen dat de wolven noodzakelijk zijn om het wildbestand volgens

het 'survival of the fittest' principe op peil te houden". Wolven zullen inderdaad de zwakste van de groep proberen te verschalken, dat ze er af en toe een gezond koetje tussen nemen valt volgens de voorstanders onder de noemer 'collateral damage'. Het spreekt voor zich dat veeboeren allerminst opgezet zijn met de wolvenpopulatie in hun regio, getuige het spandoek met daarop een jonge vrouw, het geweer strijdvaardig in de hand. De teneur van de website 'Nowolves.com' laat dan ook weinig aan de verbeelding over. De wolven werden jaren geleden uitgezet in het Yellowstone National Park, in vogelvlucht een paar honderd kilometer hier vandaan, met de bedoeling om de fauna daar zo natuurlijk mogelijk te laten gedijen. Blijkbaar hield niemand er rekening mee

Erwin Kennis

dat de wolven zelf wel zouden bepalen tot waar hun territorium reikte, met de gekende gevolgen.

CASINO'S EN BUFFELS

We volgen de Payette River tot waar die uitmondt in het gelijknamige meer, bij het stadje Mc Call. Het leeft hoofdzakelijk van toerisme en is helemaal toegespitst op de noden van de vele duizenden vliegvissers die hier in de zomermaanden deze nationale sport van Idaho komen beoefenen. We blijven er niet te lang hangen en zetten koers naar het noorden door de vlakke, brede vallei. Aan een rustige 65 miles per uur cruisen we over zo goed als lege wegen, enkel een paar reusachtige vrachtwagens volgeladen met bomen kruisen ons pad. We rijden het indianenreservaat van de Nez Perce-stam binnen. De 'doorboorde neuzen' leven er op een gezapig levensritme met veel respect voor de natuur. Toch ontstaan er steeds meer bressen in hun eeuwenoude tradities.

Schotelantennes en mobiele telefoons hebben de tamtam gedegradeerd tot een folkloristisch instrument dat alleen nog bij ceremonies van onder het stof wordt gehaald. Op bizons jagen ze al lang niet meer, ze halen hun vlees zoals elke Amerikaan in de supermarkt. Velen verdoen het gros van hun geld en hun vrije tijd in de casino's die hier werden gebouwd om in het levensonderhoud van de indianen te voorzien. Dat vertelt Farren, de dame die instaat voor de promotie van het Nez Perce reservaat. "De casino's mogen dan wel massa's geld in het laatje brengen van de stam" opent ze het gesprek, "ze brengen ook vervelende neveneffecten met zich mee. Dronkenschap, gokverslaving en geldverspilling zijn meer regel dan uitzondering", besluit ze met droevige ondertoon.

HET STAALHARDE HART

Ter hoogte van Lewiston buigen we rechtsaf en klimmen uit het dal van de

Snake River. Boven op het plateau komen we tussen goudgele graanvelden terecht die golvend tot aan de horizon reiken. Hier en daar liggen boerenhoven tussen de graanvelden. Reusachtige dorsmachines rijden heen en weer tussen de velden, waar het graan al gemaaid is blijven spierwitte stoppervelden over. En zo rijden we een poos door wat we de graanschuur van Idaho zouden kunnen noemen. Naarmate we vorderen wordt het reliëf brutaler, meer uitgesproken. De graanvelden maken plaats voor bergen volgestouwd met naaldbomen, de highway waarop we rijden heet vanaf hier dan ook 'White pine scenic byway'. Honderd miljoen bomen verder krijgen we plots uitzicht over een meer, dit moet Lake Coeur D'Alene zijn. Het asfalt buigt zich in bochten, wipt op en neer en doet zijn best om dicht bij de waterrand te blijven. Het is een heerlijk stukje weg dat enkele meters boven de waterspiegel loopt zodat we ook nog een perfect panorama als toetje krijgen. Het

Erwin Kennis

stadje Coeur D'Alene kreeg zijn naam door Canadese woudlopers die handel dreven met de lokale indianenstam. De roodhuiden golden als bikkelharde onderhandelaars en kregen daarom van de Franstalige pelsjagers de bijnaam 'Coeurs d'alène', wat zoveel betekent als 'harten als priemen'. Vandaag de dag gaat het er hier een stuk meer ontspannen aan toe. Gezellige straatjes met cafés, restaurants en winkeltjes, veelal ondergebracht in authentieke oude panden, geven uit op de jachthaven. Bootjes dobberen op het water, vissers gooien een lijntje vanaf een steiger. Het tijdschrift National Geographic noemde dit één van de vijf mooiste meren ter wereld en geen haar op ons hoofd dat er aan denkt om dat in twijfel te trekken.

Nog even blijven we op highway 95 die richting Canada loopt, maar ter hoogte van het stadje Sandpoint buigen we af naar het oosten om er ons te verliezen in een landschap dat niet op mensenmaat gemaakt is. Dit niemandsland lokt dan ook jaarlijks

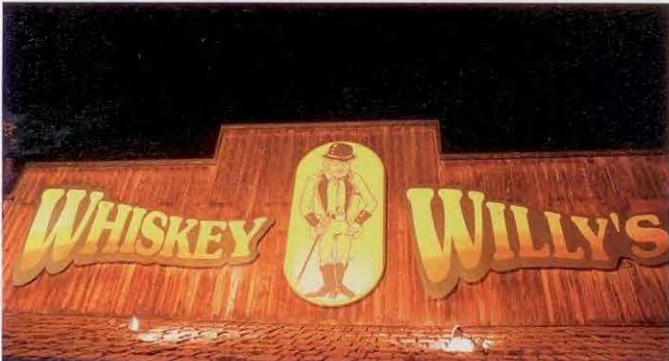
duizenden bezoekers die op zoek zijn naar extreme 'outdoor adventures'. In de zomermaanden aan boord van hun quads en enduro's, in de winter zorgen sneeuwscooters voor het nodige vertier.

DE BEREN LOS

We naderen de grens met buurstaat Montana. Niet dat er veel verandert, de woestinijs loopt ongestoord van de ene staat in de andere over. Overal langs de weg zien we verlaten woningen, sommige oud en vervallen, andere in haast onberispelijke staat alsof de bewoners nog maar net vertrokken zijn. Een benzinestation staat te koop, de blauwe truck voor de pomp eveneens. Het probleem: er zijn geen kopers en er zullen er vermoedelijk ook geen komen opdagen de volgende jaren. Daarvoor is deze streek te onherbergzaam, het leven te hard, de toekomst te onzeker. In een piepklein dorp houden we halt voor de lokale saloon. Binnen is het muf en donker, uit de oude jukebox kraakt coun-

trymuziek. We bestellen een uit de kluiten gewassen cheeseburger en spoelen die door met een fles bier. Zo moet dat hier.

We dringen dieper Montana binnen, de weg volgt het kronkelige verloop van een rivier. We zwiepen van de ene bocht naar de andere, sportief remmend en flink doortrekkend op de schaarse rechte strepen. En dan, net na een flauwe bocht, kruist een beer de rijbaan. We gaan in de remmen, leggen de motor stil. De beer waggelt over het wegdek en laat zich daarna in de berm zakken. We graaien naar ons fototoestel. De motor aan of uit? Fotootje maken? Ja, maar van waar? Toch maar eerst de bruine kolos voorbij rijden, stel dat hij zich bedenkt en op zijn stappen terugkeert, dan zitten we in de berenval... Allemaal zorgen voor niets, zo blijkt al snel. De beer knabbelt aan een besenstruik en trekt zich geen moer aan van wat wij allemaal bekokstoven. Enkele ogenblikken later verdwijnt hij in het dichte struikgewas.

De beer waggelt over het wegdek en laat zich daarna in de berm zakken.

We graaien naar ons fototoestel. De motor aan of uit? Fotootje maken? Ja, maar van waar?

VISSEN TELLEN

Vanuit Missoula, de grootste stad in zuidwest Montana volgen we het pikzwart asfaltlint dat als een serpent door de beboste vallei van de Salmon River kronkelt. De ochtendzon is van achter het wolkengordijn tevoorschijn gekomen en speren van licht breken door het dichte bladerdek. We rijden als het ware onder een reusachtige koepel van bladgroen, met de cruise control op zestig miles/uur. Naast ons zoekt de rivier zijn weg tussen een doolhof van rotsblokken en op weg naar het plaatsje Salmon wordt onze aandacht getrokken door enkele mannen met een rubberboot. Naast het bootje staat een groepje mannen heupdiep in het water. We houden even halt en komen

aan de weet dat ze met een soort elektrische vislijn in de weer zijn om het visbestand te meten en te wegen, waarna ze de tijdelijk verlamde zalmen en forellen terug in het water zetten. Aangekomen in het stadje wordt duidelijk waarom hier zoveel aandacht geschonken wordt aan al wat zwemt en kieuwen heeft. Van heinde en verre zakken vissers naar hier af om in het glasheldere water van de rivier de edele sport van het 'flyfishing' te beoefenen. De oude huizen staan netjes in de verf, aan de gevels wapperen Amerikaanse wimpels. Stoepen zijn geborsteld en de fleurige bloembakken die de trottoirs verfraaien lijken wel schilderijtjes. Salmon doet flink zijn best om het de vele toeristen naar hun zin te maken en het

is dan ook een heerlijk plaatsje om even te pauzeren na een motorrit.

Het volgende dorpje waar we passeren is heel wat minder soeps. Er staan welgeteld drie huizen waarvan er slechts één bewoond is. Dat doet tegelijk dienst als benzinestation, postkantoor en winkeltje. Ernaast staat een lege bouwval met een knalgele oldtimer voor de deur. Meer uit nieuwsgierigheid dan uit noodzaak gaan we een kijkje nemen in het winkeltje. Van achter de toog heet een oud vrouwtje ons welkom en terwijl we wat snoepgoed afrekenen, wil het oudje besje dat we haar gastenboek ondertekenen. Terwijl ze vertelt dat ze 92 jaar oud is en in dit huis geboren, neemt ze ons mee naar een wand waarop vergeelde foto's

Erwin Kennis

prijken. "Hier staat mijn grootvader naast Chief Tendoy, het opperhoofd van de lokale indianenstam" verduidelijkt ze. "Het waren vrienden, die allebei ijverden voor een vrede bestaan tussen de eerste pioniers en de inheemse roodhuiden", voegt ze er trots aan toe. Cowboys en indianen, ze hebben dus écht bestaan...

ZWARE METALEN

Pal zuidwaarts leidt het gitzwarte wegdek ons door de wazige woestijn. Er heerst een onwezenlijke stilte, het enige wat zich roert is het kwik in de thermometer dat blijft stijgen tot zowat 38° Celsius. Zolang we blijven rijden is de hitte draaglijk. Trouwens, waarom zouden we halt houden, hier is gewoon niets te zien. En zo rijden we de miles aan elkaar tot we in de buurt komen van Atomic City, neergepoot in een voormalig militair nucleair testcentrum. Atomic City is volledig leeggelopen sinds het Amerikaanse leger stopte met

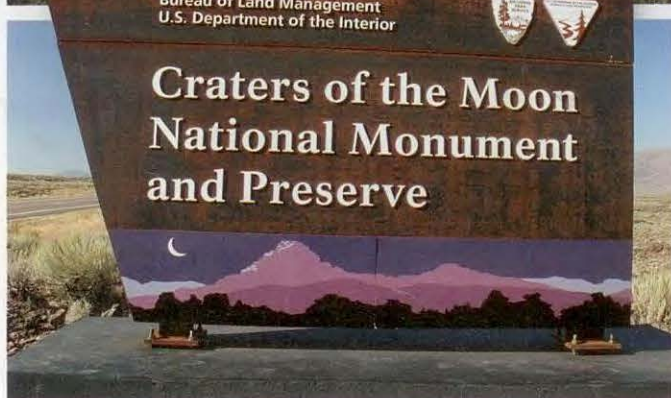
de ontwikkeling van kernmotoren in deze desolate woestijn. Het enige wat er nog rest, zijn de motoren zelf. Vandaag zijn ze vrij te bezichtigen op een soort van nucleaire site. Een rechte strook beton van enkele miles lang leidt naar een grote parking. Een geel bord waarschuwt dat de grond radioactief is, of was? Naast een hangar die dienst doet als museum staan twee gigantische vliegtuigmotoren. Ze werden ontwikkeld in de jaren vijftig van de vorige eeuw met de bedoeling om er een reusachtige bommenwerper mee aan te drijven. De motoren wogen echter zo zwaar dat het vliegtuig een startbaan van meer dan twintig kilometer nodig had om het gevaarte van de grond te krijgen en dat zagen de ingenieurs uiteindelijk niet zitten. We kijken een poosje rond tussen de motoren en springen dan opnieuw in het zadel. Ondertussen wordt het vlakke, monotone landschap onderbroken door zogenaamde 'buttes', steile geïsoleerde heuvels die boven de vlakte uitsteken. Een westerngevoel over-

valt ons. Het is net alsof elk moment Butch Cassidy en de Sundance Kid van achter zo'n heuvelrug tevoorschijn kunnen komen om ons te beroven van de Harleys.

ATOMEN EN LAVA

Aan de rand van het dorpje Arco prijkt in een keurig onderhouden perkje de trots van weleer: de commandotoren van de duikboot USS Hawkbill. De kernmotoren van deze negentig meter lange onderzeeër werden hier in Arco ontwikkeld, vandaar. Toen de Hawkbill in 2000 uit dienst werd genomen, werd als een soort eerbetoon aan de stad de commandotoren van de 'Devil's boat' – hij droeg het nummer 666 – in het gras gepoot.

Arco lijkt wel bevroren in de tijd, de straten zijn leeg en veel bewoners zijn vertrokken toen het kernprogramma hier werd opgeschort. Eén van de weinige verwijzingen naar dat recente verleden vinden we in Pickles Place, daar kan je nog een 'Atomic Burger' eten, wat we dan ook doen. Achter

Aan de rand van het dorpje Arco prijkt in een keurig onderhouden perkje de trots van weleer: de commandotoren van de duikboot USS Hawkbill ofwel 'Devil's boat' – hij droeg het nummer 666.

het laatste huizenblok van Arco gaat de grote leegte. Er is niets anders dan de zinderende hitte die aan de horizon overgaat in een wazige fata morgana. We rijden het 'Craters of the Moon National Park' binnen. Gestolde lavastromen borduren het asfalt. Sommige lavatongen lopen vlak in een onvoorspelbaar patroon, andere kruipen een paar meter de hoogte in om dan in stukken en brokken uit elkaar te vallen. Tussen de mazen van het vulkanische gesteente groeit wat schaars groen met hier en daar gele bloemen, al blijven roestbruin en zwart de dominerende tinten in deze onwaarschijnlijke omgeving. Als twee kleine stipjes tuffen we onder een strakke, wolkenloze hemel over fonkelnieuw asfalt door deze bizarre wildernis van Idaho. Zoveel ruimte, zoveel

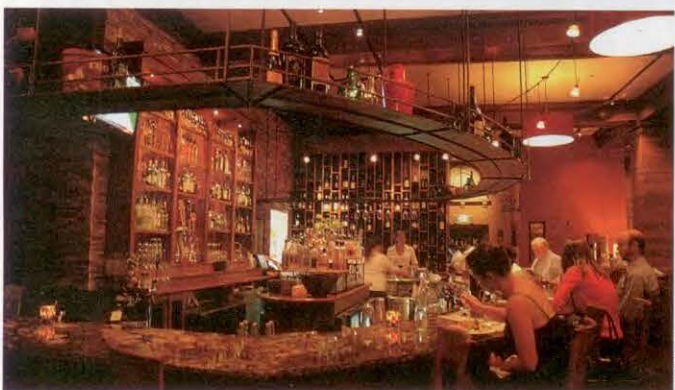
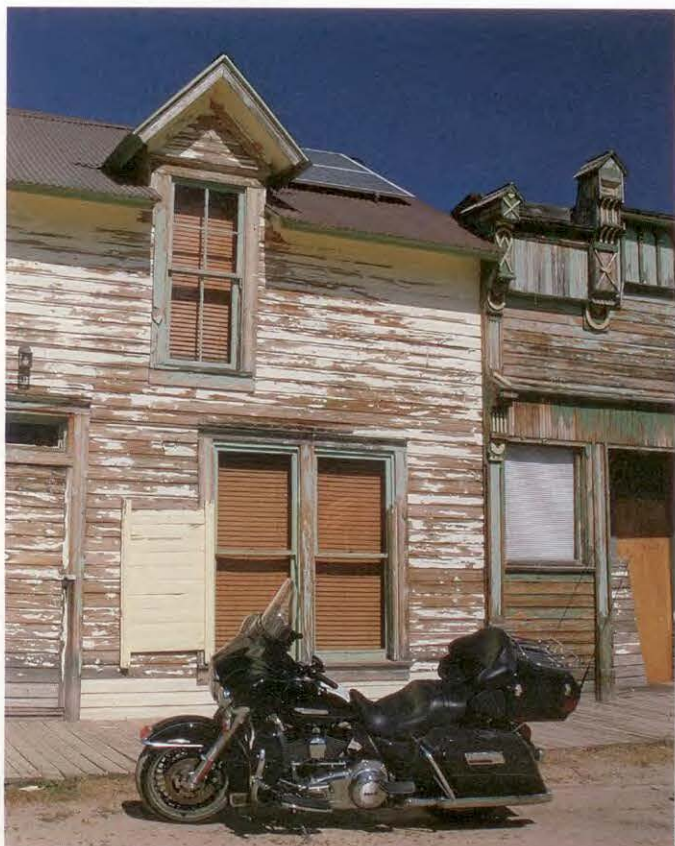
natuur voor ons alleen, een mens zou van minder melancholisch worden.

WATER EN WHISKY

Op weg naar Twin Falls neemt het verkeer toe en dat is niet geheel verwonderlijk. De stad is beroemd door zijn adembenemende watervallen en om die te vinden hoeven we slechts de toeristische borden te volgen. Aan een tolhuisje tellen we drie dollar neer en rijden tot op de parkplaats. Vijftig meter verder dondert een enorme waterval over de rotsen naar beneden. Een verbluffend schouwspel van wit neergutsend water dat in de diepte te pletter stort en daarbij een dof gedreun produceert dat als een slecht afgestelde bas dwars door je lijf gaat. De avond valt, donkere randen markeren de

contouren van de achterliggende rotsen. We vinden in de stad probleemloos een knusse overnachtingsplek.

De landschappen waar we nu al meer dan een week doorheen tuffen zijn zo verbluffend dat we elke morgen opnieuw even tot bezinning moeten komen en de tijd ons ritme vertraagt. We rijden over de 'Thousand springs scenic byway', een naam die beslist niet overdreven is. Waar we ook kijken, overal borrelt er water op. Dat verandert als we Highway 26 op zwenken, vanaf daar wordt het voorspelbaar: een lange streep asfalt loopt kaarsrecht van oost naar west door de woestijn. Langs weerszijden van de weg gaapt een immense leegte die aan de horizon afgebroken wordt door een golvende bergketen. Uiteindelijk bereiken we

De zerk ligt vol koperen muntjes en er staan enkele lege flessen bovenop.

Sommige bezoekers willen de nagedachtenis van avonturier, levensgenieter en schrijver Hemingway duidelijk op gepaste wijze eren...

keerpunt Shoshone waar we terug koers zetten naar het noorden. Naarmate we hoogte winnen, verandert de natuur. De kale woestijn maakt plaats voor een landschap gevuld met warrig struikgewas dat op zijn beurt overgaat in bosgebied. Uiteindelijk rijden we door een reusachtig woud dat zich als een donkergroene bruidsluier over de bergflanken drapeert. Boven de bomen zweven spitse bergpieken, wit bekleed met restsneeuw. Te midden van dat fraaie berglandschap hebben de Amerikanen een skistation dat er zowaar uitziet als een Oostenrijks bergdorpje. Sun Valley was het eerste skiresort die naam waardig op Amerikaanse bodem. Bouwjaar 1936, om precies te zijn. Fraai,

maar een beetje gekunsteld. We blijven er niet te lang hangen en rijden naar Ketchum dat naast de deur ligt. Ketchum is beslist meer dan het zoveelste anonieme western-dorpje omdat het kan teren op de naam van één van 's werelds bekendste schrijvers: Ernest Hemingway. Hij woonde er een tijdje en stierf er, wat beslist kan tellen als toeristische troef. Jammer dat je zijn woonst niet kan bezoeken, die ligt op privédomein. Maar de schrijver was er toch nooit, hij zat stevast in Trappers Creek, de kroeg van 'the rich and famous' in het naburige Sun Valley. Hemingway kon één en ander verzetten en nam het leven van de vrolijke kant. Tot ieders stomme verbazing, ook van diege-

nen die hem goed kenden, joeg hij zich op 2 juli 1961 een kogel door het hoofd. Hij ligt begraven op het lokale kerkhof onder een platte grafsteen zonder franjes. De zerk ligt vol koperen muntjes en er staan enkele lege flessen bovenop. Sommige bezoekers willen de nagedachtenis van avonturier, levensgenieter en schrijver Hemingway duidelijk op gepaste wijze eren...

ZILVER, GOUD EN OUT

Wij zetten onze route verder op Highway 75 die ons naar Red Fish Lake leidt, een wondermooi bergmeer. Wat verder bereiken we Galina Summit, een 2600 meter hoge pas. Op de top van de col wacht ons een overweldi-

Erwin Kennis

gend landschap dat zo mooi is dat het bijna pijn aan je ogen doet. We dalen uit het hooggebergte af via een resem bochten die we met de glimlach tot op het naadje uitsturen.

Via Boise laten we ons uitzakken tot het uiterste zuiden van de staat. We willen onze trip afsluiten met een bezoek aan Silver City, een spookstad op de grens met Nevada. Het loopt allemaal prima tot het asfalt overgaat in een gravelweg. De onverharde weg is wel breed, maar hij loopt zigzaggend de bergen in. Voorzichtig laveren we de Harleys over de bij momenten zanderige weg. We schuiven langzaam op, letterlijk dan, en na een heel eind dokkeren rijden we het dorp binnen. Een hotel, een bank en een kruidenierswinkel vullen de hoofdstraat. Daarnaast staan nog een dozijn houten bouwvallen verspreid rond een kerkje. Oude, verroeste mijntuigen liggen nonchalant rondgestrooid over braakliggende gronden. Silver City huisvestte in zijn glorie-dagen bijna drieduizend inwoners en was de grootste stad van Idaho. De

heuvels in de buurt zijn bezaaid met hopen erts afkomstig uit de honderden goud- en zilvermijntjes die hier in de tweede helft van de negentiende eeuw uitgebaat werden. In totaal werd hier in de buurt om minstens zestig miljoen dollar aan goud en zilver opgedolven, vertaald naar huidige prijzen een onmetelijk fortuin. Maar nu heerst vooral troosteloze verlatenheid. Hier en daar biedt een oud pand onderdak aan een nieuwe eigenaar die wellicht de drukte van de stad wou ontvluchten. Wij kunnen niet anders dan van hieruit terugkeren naar de beschaving om de huurmotoren af te leveren in Boise. Met gemengde gevoelens weliswaar, want lang rondhangen in zo 'n ghost town is niet echt bevorderlijk voor je humeur. Het betekent ook dat we afscheid moeten nemen van dit fascinerend, ongerept stuk natuur, waar mens en dier nog naast elkaar kunnen leven zonder een hek er tussenin.

TEKST EN FOTO'S: Erwin Kennis

PRAKTISCHE INFORMATIE

HOE ER NAAR TOE?

Wij namen de vlucht Brussel – Boise van United Airlines. Richtprijs: 850 euro. www.united.com

BESTE PERIODE?

Juli, augustus en september zijn droog en zonnig. Verwacht in het woestijnachtige zuiden temperaturen tot 35°C, in het midden en noorden van Idaho 25°C

WAAR EEN MOTOR HUREN?

In Boise bij High Desert Harley-Davidson www.highdeserthd.com

ALGEMENE INFO

Idaho: www.visitidaho.org
www.idahobyways.gov
www.ghosttowns.com

Montana: www.visitmt.com

